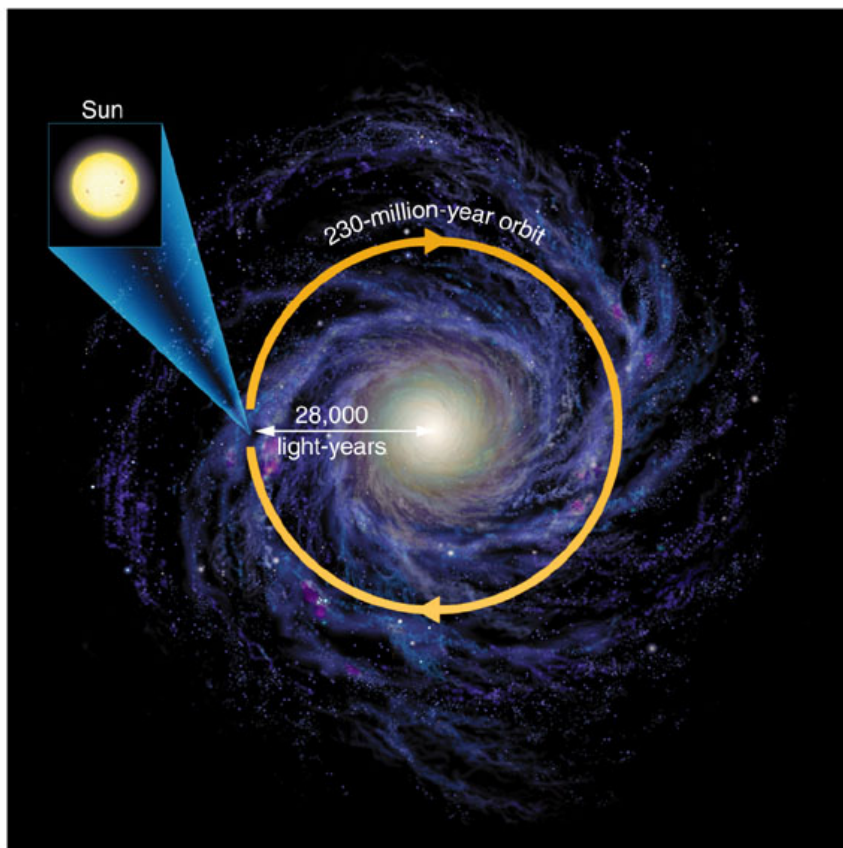

С
О
Н
Ц
е

G
L
O
B
E
*

Copyright © 2004 Pearson Education, publishing as Addison Wesley.

Списание на ГЛОБЕ физичарите при Секцијата по физика „АЛБЕРТ АЈНШТАЈН“ при СОУ „Гоце Делчев“, Валаново и РЕГИОНАЛНОТО ЗДРУЖЕНИЕ НА ФИЗИЧАРИ-СТРУМИЦА

На фотографијата се ученици од четврто одделение од Оу „Јосип Броз“-Валаново пред Глобе мерното место за атмосфера при СОУ „Г.Делчев“-Валаново каде добиваат информации за климата-дел од наставните содржини по предметот Запознавање на природата.*The GLOBE Program-Gobal Learning and Observations to Benefit the Environment/Глобално учење и набљудување во полза на животната средина

ОД ГЛОБАЛНАТА АКЦИЈА ПРОТИВ КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ 29.03.2008 Од 20:00 до 21:00 часот

„Еден час за Земјата“ е глобална иницијатива на WWF(www.panda.com)

Акцијата еден час за земјата во Македонија ја иницира здружението на граѓани „Фронт 21/42“ (www.front.org.mk) во рамки на националната кампања „Нашата клима се менува-мора да се промениме и ние“

Во Средното општинско училиште „Гоце Делчев“ Валандово, преку одделенскиот час СО ПОМОШ НА Глобе наставниците и другите наставници во училиштето, 500 ученици беа информирани за:

-ЗОШТО СЕ СЛУЧУВААТ КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ?

Затоа што од индустриската револуција до денес ние, луѓето, секојдневно испуштаме огромни количини на јаглерод диоксид и други гасови во атмосферата и затоа го менуваме нејзиниот состав. Поради ова настанува глобално затоплување. Тоа пак ја менува климата на целата планета.

-ЗОШТО ДА СЕ БОРИМЕ ПРОТИВ КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ?

Затоа што последиците кои ни се закануваат може да бидат катастрофални за живиот свет на целата планета. Доколку продолжиме расипнички да користиме енергија од фосилни горива (јаглен и нафта) нашите деца ќе живеат во многу

поинаков свет. Она што ќе им го оставиме во наследство во Македонија се екстремно високи температури и, долгогодишни суши, недостаток на храна и вода, пораст на срцеви болести. Според економистите ефектот на климатските промени врз светската економија ќе биде еднаков на две светски војни одеднаш.

ДАДЕНА НИ Е САМО ЕДНА ПРИРОДА, И ТОА НАЈВЕРОЈАТНО САМО ЕДНАШ.

Дали знаете дека:*

-пушачите секоја година исфрлаат во атмосферата 720 тони киселински состојки, 384 000 тони амонијак, 108 000 тони никотин, 600 000 тони катран и повеќе 550 000 тони чад. Вкупната маса на

отпушоците на Земјата изнесува 2 520 000 тони.

-лабораториските анализи покажуваат дека во 1 литар млеко на мајка што пуши може да се содржи до 0,5 мг никотин, а смртната доза на никотинот за бебе од првите месеци на живот е 1 мг.

(*Екологија и физика, Школа на млади физичари, Охрид 1997)

Да се вклучиме во сите акции кои овозможуваат поздрава и чиста средина.

Да покажеме дека сме одговорни Земјани и да ја ставиме Македонија на светската мапа на земји кои активно се борат против климатските промени!

За убавините на МАКЕДОНИЈА од песната Т'га за уг

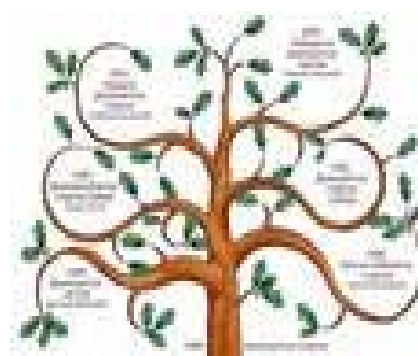
Орелски крилја как да си метнех
И в наши стрни да си прелетнех!
На наши места ја да си идам,
Да видам Стамбол, Кукуш да видам.

.....

Да видам Охрид, Струга да видам,
Тамо зората греит душата
И С'нце светло зајдвит в гората
Тамо дарбите природна сила

Со с'та раскош ги растурила:
Бистро езеро гледаш белеит
И си од ветар синотемнеит;
Поле погледниш или планина,
Сегде божева је хубавина.
Тамо по срце в кавал да свирам,
С'нце да зајдвит, ја да умирам.

Посади дрво!
Засади ја својата иднина!

Карактеристики на Сонцето

Средна оддалеченост од Земјата 1 Астрономска единица

=149 598 000 км

Радиус 696000 км

=109 Радиуси на земјата

Средна густина 1410 кг/м³

Површинска температура 5800 К (Келвини)

Спектрален тип G2

Луминисцентност 3,9 10²⁶ W (вати)

Растојание до центарот на Галаксијата 7,7 крс=25 000 ly (светлосни години)

Орбитална брзина 230 км/с

Неколку совети за заштита од прекумерно изложување на сонце:

1. Секогаш информирајте се заУВ индексот,
2. Избегнувајте го периодот од 10-16 часот кога УВ индексот е најголем,
3. Кога вашата сенка е помала, пократка од Вас УВ индексот е висок – побарајте сенка,
4. Носете очила кои ги запираат УВ зрацитеод 99-100% ,
5. Носете, капа, шешир, памучни маици и др кога подолго време претстојувате на сонце,
6. Користете заштитни средства за кожата со заштитен фактор 15 или повеќе од 15.

Ефекти на прекумерното сончање:

- изгореници, забрзано стареење на кожата, појава на карциноми на кожата, алергиска осетливост,слабеење на имунитетот, оштетување на очите

Заблуди и вистини за сончањето:

Заблуда : Тенот на кожата ве штити од подолго изложување на Сонце.

Вистина: Темниот тен на кожата нуди заштита што одговара на фактор 4.

Заблуда: Не може да се „изгоре“-добиеме сончаница по облачен ден.

Вистина: До 80% од УВ зрачењето поминува низ тенките облаци. Честиците присутни во долниот слој на атмосферата може да ја зголемат дозата на УВ зрачењето и над нормалата.

Заблуда: Не може да се „изгоре“ во вода.

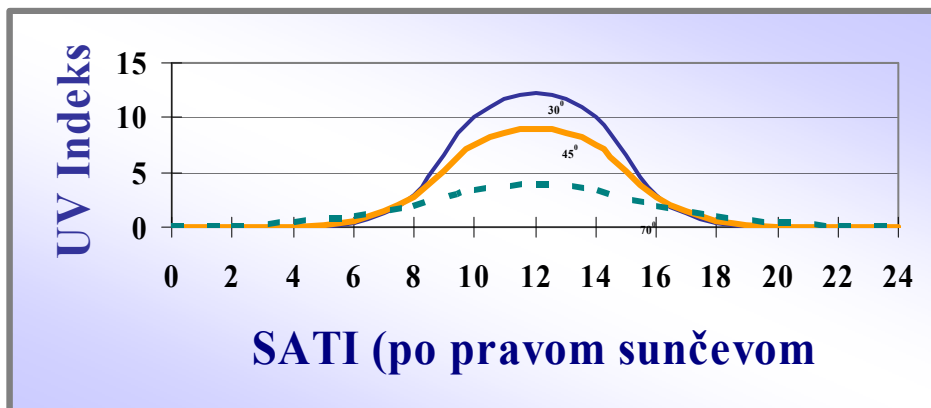
Вистина: Водата минимално штити од УВ зрачењето, но рефлексијата од површината на водата може да ја зголеми дозата на зрачење.

Заблуда: Ако правам паузи во сончањето нема да изгорам.

Вистина: Изложеноста на сонцето е кумулативна величина во текот на денот.

Заблуда: Ако не чувствувам топло врз телото нема да изгорам.

Вистина: Оштетувањата настануваат од ултравиолетовото зрачење а не од видливата светлина и топлинското (инфрацрвеното зрачење).

Дневен ѓд на ултравиолетовото зрачење

Од Светскиот печат за климатските промени:

GLAS ISTRAŽUJE

Da li su klimatski uslovi na planeti Zemlji promenjeni? Kako "kupiti" zdravu životnu sredinu

Prema Kjoto sporazumu, svaka zemlja mora da izračuna svoje kapacitete

izbacivanja gasova i da ih uskladi sa dozvoljenom granicom

Onaj ko bi se usudio da šezdesetih godina prošlog veka stavi ruku u Temzu, verovatno bi izvukao samo njene ostatke. Danas Temzu ponovo nastanjuje živi svet, a njena voda gotovo da može da se pije bez bojazni. Veliki razvoj industrije u 20. veku uveliko je ugrozio prirodu i opasno poremetio ravnotežu između nje i čoveka. Priroda je uzvratila udarac velikim klimatskim promenama.

Zaštita atmosfere

Kjoto projekat je potpisalo oko 170 zemalja sveta. Osnovan je ogroman budžet čija sredstva će se koristiti za sprečavanje uticaja čoveka, pre svega na atmosferu. Razmatrajući problem globalnog zagađenja nežive prirode, naučnici su se ipak usresredili na zaštitu atmosfere. Ona je izabrana jer se, u

Ветерница, и сончева батерија поставена во с.Конче, Општина Конче
Скромни почетоци на практична примена на енергијата на ветерот и сончевата енергија во Република Македонија
19.04.2008, фотографирал С.Манолев

ИЗЛЕЗ:

Замена на фосилните горива со АЛТЕРНАТИВНИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА кои не предизвикуваат емисија на гасови коишто го зголемуваат ефектот на стаклена бавча.

Количините на Јаглеродниот диоксид, (CO_2) диазот оксидот N_2O , водената пареа и синтетичките гасови CFC (фреоните) кои имаат капацитет за апсорбирање на топлина 7000 пати поголем од оној на CO_2 ги намалуваат шансите на топлината да излезе од тропосферата, исто како што поголем број на фудбалери во живиот сид ја намалуваат шансата за постигање гол од слободен удар.

Од „жив сид“ од гасови од стаклената бавча во тропосферата се овозможува атмосферата да на стаклена доаѓа до пораст на Земјата.

се однесува слично бавча поради што на температурата

Изложба под наслов :

ПЛАНЕТАТА ЗЕМЈА-НАШ СВЕТ, НАША ИДНИНА, НАШ ИЗБОР
ОРГАНИЗИРАНА ВО ОУ „Г.Делчев“ с.Конче.Организатор Рег.здр.на физичари-Струмица, Глобе-физичарите во СОУ „Г.Делчев“ Валандово и еколошкото друштво „Калинка“-Валандово, Април 2008 г

Кузман Шапкарев

Од „Првоначални познанија за малечки деца“

П. Што је свет?

О. Свет се велит небоно с всите небесни тела, слнце, звезди и др. От кои едно је и земјава наша. Свет`т е толку голем, што немаат крај и не можат да се измерат.

П. Како се викаат науката што ни учит да познаеме небоно и небесните тела?

О. Таја наука се викаат астрономија или звездобројство.

П. Што ни учит звездобројството?

О. Звездобројството ни учит да познаеме небесните тела, сиреч слнцето и звездите, к`де и како се наоѓаат, какви са, колку са далеку, и како се вртаат.

П. Што је небо?

О. Небо је она неизмерно пространство што е над главите ни на кое гледаме слнцето, звездите и месечината, како и да са заковани на него.

П. Што је звезда?

О. Звезди са оние светли точки што цвитлаат на небоно.

П. Всите звезди да ли са еднакви?

О. Не; едни звезди са само от себе си светли, а други –т`мни. Светлите звезди не се местат тие ги осветлават т`мните звезди што се вртат околу ними, та от нив добиваат светлина и се чинат и тие светли како другите. Слнцено је једна от неподвижните светли звезди. Тој греит та осветлит нашата земја, која што је една от т`мните звезди, оште и месечината и некои други т`мни звезди што се вртјат околу него.

П. Звездите онако ли са наистина малечки, како што ни се гледаат нам?

О. Не, тие са многу големи, а нам така ни се гледаат мали, зашто са многу далеку от нас. /

Крсте Мисирков

Јазикот јет средство, со које није познаеме шчо мислит, шчо осек`ат и шчо сакат нашијот собеседник.....

Да се откажат чоек от својо народен јазик, значит, да се откажат он и од народниот дух.

Верата и јазикот, тоа сет душата на једен народ, со изменуајн`ето на који, једен народ праит коренен душевен преврат: он се откажуат од сѐ прег`ашно и земат сѐ ноо.

Једен народ, кој шчо изгубил својот јазик, мјасат на једен чоек, кој шчо изгубил патот и не знаит от кај идит и кај одит и кој шчо не знаит, зашчо одит вамо а не онамо или тамо.

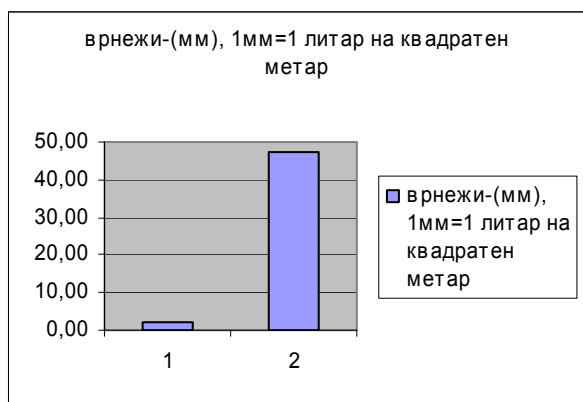
Г` орг` и Пулевски:

Народ се велит људи који се од еден род и који зборувајет једен збор и који живувајет и се другарат еден со други и који имајет еднакви обичаји и песни и весеља. Тије људите ји викајет народ, а место во које живуват народ се велит отечество од тој народ.

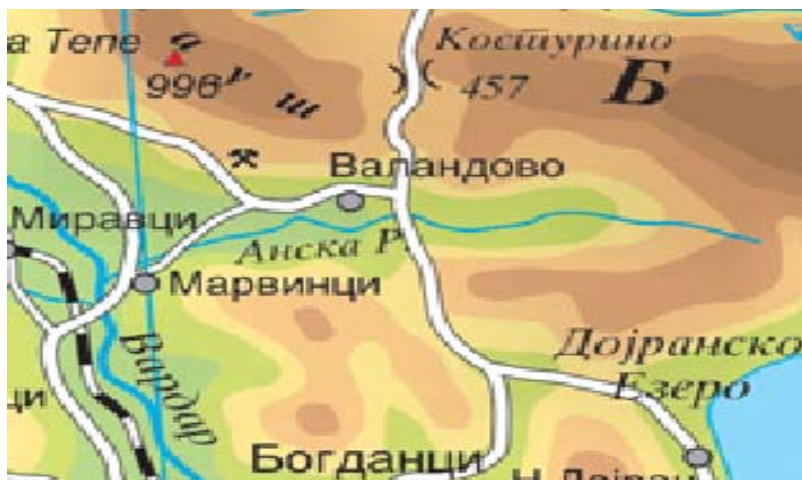
Така и Македонците се народ и местово нивно је Македонија.

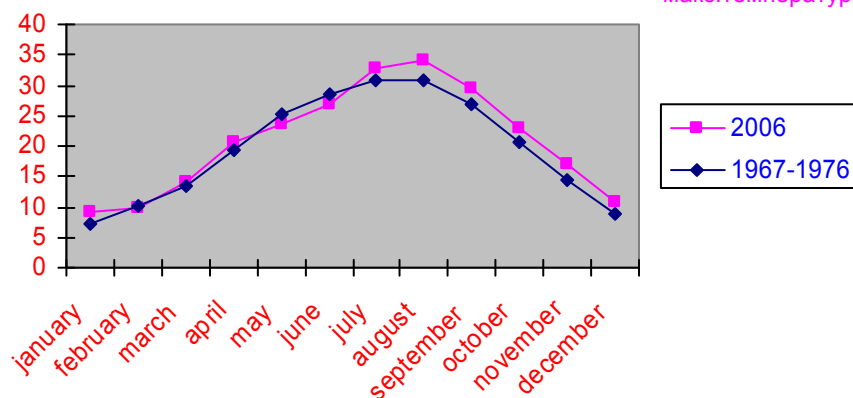
Изработката на метео-куќички и покажувач на ветер од страна на учениците кои посетуваат проектни активности по физика

И малите места не се поштедени од глобалните климатски промени. Врнежи во Валандово 2006 г споредени со периодот 1967-1976 г.

Во 2006 г е измерена макс.температура од43°C

Во 2006 г средната годишна максимална температура изнесува 20,94 °C додека за периодот 1967-1976 изнесува 19,64 °C односно имаме пораст на средната максимална температура за 1,2 °C

Од истражувањето под наслов „Метеоролошките елементи како индикатори за климатски промени во Валандово“, учество на натпреварувањето Движење наука на младите,

Битола јуни 2008 г.

Податоците од 2006 година се користени ГЛОБЕ податоците на Атмосферски истражувања, додека за периодот 1967-1976 од Управата за метеоролошки работи. Ученик: Б.Манолев ;

Ментори: Тања Тунгелова_Кимова, Стојан Манолев